

EU-Nämndens yttrande 2018/19:EUN1y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2018

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 4 april 2019 att ge EU-nämnden och utskotten tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2018/19:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2018.

EU-nämnden har beslutat att yttra sig över skrivelsen i frågor som har varit av särskilt intresse i EU-nämndens verksamhet under 2018.

EU-nämndens överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen behandlar regeringen verksamheten inom flera olika politikområden. I bilagorna redogörs för mål vid EU-domstolen av svenskt intresse, avslutade och pågående överträdelseärenden samt beslut i rådet som Sverige inte har stött. Regeringen redogör i en bilaga även för avtalet om Storbritanniens utträde ur EU.

EU-nämndens ställningstagande

Synpunkter av övergripande karaktär

EU-nämnden vill liksom tidigare år uttrycka sin uppskattning över skrivelsen som ger en bra översikt över verksamheten i EU 2018. Kontakterna mellan EU-nämnden och regeringen har fungerat väl såväl på politisk nivå som på tjänstemannanivå. Samarbetet har präglats av fortsatt god samarbetsanda. Regeringens information och samråd med EU-nämnden har även fungerat väl under perioden med övergångsregeringen.

Vid sidan av sammanträden samråder regeringen även skriftligt med EU-nämnden. Det gäller dels A-punkter (dvs. beslutspunkter där en överenskommelse redan nåtts och som rådet kan besluta utan diskussion), dels andra former av skriftliga samråd främst inom utrikesområdet. Det kan konstateras att samma fråga kan förekomma i samråd om preliminära A-punkter och även skickas till nämnden för ett särskilt samråd, vilket kan skapa en risk för dubbla samråd. Ett arbete med att lösa denna problematik har inletts.

Det kan noteras att slutet på EU:s innevarande lagstiftningscykel under året har avspeglats i nämndens verksamhet, då rådets dagordningar varit kortare jämfört med föregående år. Som en konsekvens av detta har nämndens sammanträden varit mindre omfattande.

Nämnden konstaterar att antalet ajourneringar under pågående diskussioner i nämnden har ökat det senaste året. Under 2018 skedde fyra ajourneringar vid tre sammanträden.

I de flesta fall fick regeringen under året stöd för sina ståndpunkter av en majoritet i nämnden, såväl vid sammanträden som vid skriftliga samråd.

Särskilda synpunkter

Förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur EU har varit en fråga som överlag har präglat EU-arbetet. Det har funnits en bred samsyn i nämnden i fråga om den svenska hållningen i förhandlingarna om utträdesavtalet när frågan vid flera tillfällen diskuterats inför såväl allmänna rådet som Europeiska rådet. I november tillkom med kort varsel ett samråd inför ett extrainsatt allmänt råd samt ett därpå följande extrainsatt möte i Europeiska

rådet. Regeringen har i fråga om den framtida relationen mellan EU och Storbritannien fått stöd för sin hållning, med undantag för en avvikande mening från ett parti. Utöver de samråd som hållits med nämnden har regeringsföreträdare gett företrädare för varje parti möjlighet att få återkommande fördjupad information om läget i brexitförhandlingarna. Ytterligare en fråga som varit återkommande inom ramen för allmänna rådet är kommissionens förslag till nästa långtidsbudget (2021–2027). Frågan har även diskuterats inför Europeiska rådet i juni och december. Sammantaget har en majoritet av nämndens ledamöter kunnat ställa sig bakom regeringens linje, men ett par partier har lämnat avvikande meningar om olika delar i kommissionens förslag. Även i fråga om långtidsbudgeten har företrädare för varje parti fått möjlighet att få återkommande fördjupad information från regeringsföreträdare.

Inför *rådet för utrikes frågor* har nämnden ingående diskuterat frågor som aktualiserats av omvärldsutvecklingen. Det har exempelvis gällt den politiska, humanitära och ekonomiska utvecklingen i Venezuela efter presidentvalet i landet. I nämndens diskussion har vikten av att regeringen är tydligt kritisk understrukits. Iran har behandlats vid upprepade tillfällen, bl.a. mot bakgrund av USA:s presidents beslut att frånträda den kärntekniska överenskommelsen med Iran. I den diskussionen lyftes särskilt fram frågan om mänskliga rättigheter i Iran. Det har sammantaget funnits stöd för regeringens linje i dessa frågor. Detsamma har gällt efter en omfattande diskussion om Syrien, där Turkiets agerande, respekt för vapenvilan och behovet av humanitärt stöd särskilt har lyfts fram i nämnden. Avvikande meningar har anmälts i nämnden bl.a. vid behandling inför rådets slutsatser om utvecklingen av EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, inklusive i frågan om det permanenta strukturerade samarbetet avseende försvar och säkerhet.

Migrationsfrågor har vid ett flertal tillfällen diskuterats i EU-nämnden. Frågorna har bl.a. avsett hanteringen av EU:s yttre gränser, samarbetet med tredjeländer och återvändande. Migrationssituationen har aktualiserat ett brett spektrum av åtgärder som delvis går in i varandra och som hanteras av både *utrikesrådet* vad gäller den externa migrationspolitiken och *rådet för rättsliga och inrikes frågor* vad gäller den interna politiken. Europeiska rådet, som har behandlat migration i juni, oktober och december 2018 har bl.a. ytterligare betonat vikten av partnerskap med Afrika i syfte att motverka irreguljär migration samt enats om att fördjupa samarbetet med transit- och ursprungsländer. Det har funnits en majoritet för regeringens linje i EU-nämnden vad gäller migration, men med avvikande meningar från olika partier i enskilda frågor. Inom området för rättsliga och inrikes frågor har reformering av det gemensamma europeiska asylpaketet fortsatt att förhandlas, i avvaktan på en lösning i frågan om omfördelning av asylsökande och vad gäller balansen mellan ansvar och solidaritet. Liksom tidigare år har det mestadels varit fråga om informationstillfällen vid rådets möten, men inför rådsmötet i juni sökte och fick regeringen förnyat förhandlingsmandat i nämnden. Avvikande meningar har lämnats av olika partier i förhållande till de olika

förslagen, men en majoritet i nämnden har stått bakom regeringens ståndpunkter.

Inom den gemensamma handelspolitiken har USA:s tullar på stål och aluminium samt EU:s motåtgärder varit en viktig fråga. Regeringen fick stöd för sin ståndpunkt inför det informella toppmötet i maj samt inför Europeiska rådet i juni. Nämndens ledamöter fick därtill information inför informella lunchdiskussioner i samband med rådsmöten i maj och november.

Frågor relaterade till digitalisering gav under 2018 avtryck för såväl de *ekonomiska och finansiella frågorna* som *konkurrenskraftsfrågorna*. Digitala frågor behandlades inför Europeiska rådet i mars, juni och december samt i samband med det informella toppmötet i maj. Vid samråden har regeringen fått stöd för sin linje. Inför konkurrenskraftsrådet samrådde regeringen med nämnden om artificiell intelligens, framtidens inre marknad samt onlinebaserade förmedlingstjänster. Regeringen fick, med undantag för framtidens inre marknad där ett parti lämnade en avvikande mening, stöd för sin position. Digital beskattning var ett av de ämnen som behandlades av Europeiska rådet i mars och juni samt ett flertal gånger inom ramen för det ekonomiska och finansiella rådet. Regeringen har fått brett stöd för sin hållning i nämnden. Inom ramen för samma rådskonstellation har nämnden även diskuterat framtiden för den ekonomiska och monetära unionen. Regeringen fick, med undantag för två avvikande meningar, stöd för sin position. Nämnden har dessutom fått information inför de eurotoppmöten som hölls inom ramen för den s.k. ledaragendan och där även icke-euroländer fick delta. Toppmötena hölls i samband med Europeiska rådet i juni, oktober och december. Ett förberedande arbete inför eurotoppmötena utfördes i eurogruppen, och nämnden har löpande fått information om detta. På det ekonomiska och finansiella området har även riskreducerande åtgärder inom bankunionen vid ett flertal tillfällen behandlats i nämnden. Vid samråd om denna del i ordförandeskapets arbetsprogram fick regeringen, efter ajournering och ordförandens utslagsröst, stöd för sin inriktning.

Inför möten i *rådet för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård* har fokus legat på sysselsättningsfrågor och socialpolitiska frågor. Regeringen har flera gånger samrått med nämnden om inrättandet av Europeiska arbetsmyndigheten. Vid det senaste tillfället, i november 2018, fanns det inte stöd för regeringens ståndpunkt. I stället fanns det stöd för den linje som innebär att Sverige inte kan stödja ett inrättande av myndigheten med hänsyn till bristande mervärde och ökade budgetutgifter.

När det gäller *transport-, telekom- och energiområdet* har nämnden vid flera tillfällen behandlat kommissionens förslag till ramverk om ren energi. Nämnden har kunnat ställa sig bakom regeringens föreslagna linje i förhandlingarna. På transportområdet har nämnden även återkommande behandlat det s.k. mobilitetspaketet. Det har sammantaget funnits stöd för regeringens linje, dock efter vissa tillägg vad avser cabotage och krav på hållbara och effektiva transporter.

Inför möten i *rådet för jordbruk och fiske* har nämnden vid flera tillfällen behandlat reformen av den framtida gemensamma jordbrukspolitiken som presenterades i juni. Omfattande diskussioner har förts i nämnden men det har sammantaget funnits stöd för regeringens ståndpunkt från en majoritet av ledamöterna.

På *klimat- och miljöområdet* påbörjades under slutet av året diskussioner om EU:s långsiktiga klimatstrategi. Därutöver har nämnden behandlat förslag om kravnivå för koldioxidutsläpp för lätta respektive tunga fordon. En majoritet av nämndens ledamöter har kunnat ställa sig bakom regeringens förslag till förhandlingslinje om lätta fordon. För tunga fordon fanns det emellertid stöd för regeringens ståndpunkt först efter att en majoritet av nämndens ledamöter fått igenom en strykning av referensen till en minskning av växthusgasutsläppen med 55 procent jämfört med 1990.

Stockholm den 24 april 2019

På EU-nämndens vägnar

Åsa Westlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Åsa Westlund (S), Annika Qarlssoon (C), Björn Wiechel (S), Martin Kinnunen (SD), Markus Selin (S), Ilona Szatmari Waldau (V), Jessica Rosencrantz (M), Désirée Pethrus (KD), Helena Bouveng (M), Mathias Tegnér (S), Lotta Olsson (M), Jonas Eriksson (MP), Mattias Ottosson (S), Lars Andersson (SD), Tobias Andersson (SD) och Helena Gellerman (L).